

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Боряна Ламбрева

НМА „Проф. Панчо Владигеров“

професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

за

дисертационния труд на

Ивайло Трифонов Михайлов

„Песенното вокално творчество на Рейналдо Ан и прилагане на френската фонетична транскрипция при интерпретация на френски, за сметка на практическата транскрипция и транслитерацията на български език“

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

Научен ръководител:

проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак

Още от пръв поглед творческата биография на Ивайло Михайлов разкрива музикант с широки и разнородни интереси в областта на вокалното – оперно и камерно изкуство – един от тези музиканти, които съумяват да съберат и отразят в своята дейност различни проявления на таланта си, високо ниво на обща и специализирана култура, добри организаторски способности и неизчерпаема енергия. Завършил бакалавърска степен по класическо пеене в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, Михайлов продължава своето образование с три магистърски степени по: вокална педагогика, арт мениджмънт и музикално-сценична режисура – в НБУ и АМТИИ. Освен това се усъвършенства в сферата на вокалното изпълнителство в оперните академии в Рим и Озимо – Италия. Отлично владеещ италиански, френски, английски и руски езици и определил се впоследствие като певец и интерпретатор както на оперна,

така и на камерна музика, в годините той си създава име на многостранен и задълбочен в своите творчески търсения професионалист. В подкрепа на това твърдение са неговите многобройни участия като солист на оперите във Варна, Стара Загора, Русе, Бургас, както и оперните театри в Порто, Букурещ, Каляри, Падуа, Сполето, Гданс. Сред актьорските му превъплъщения изпъкват главните тенорови партии в оперите „Травиата“, „Бал с маски“, „Тоска“, „Бохеми“, „Кармен“, „Фауст“ и много други. Профилът на докторанта не би бил пълен, ако не се споменат и режисьорските му проекти на „Бастиен и Бастиена“ от Моцарт, „Il Giocatore“ от Луиджи Керубини и „Vata-klan“ от Офенбах, последните две – изпълнени за пръв път в България и представени с Учебния оперен театър при АМТИИ – Пловдив. Ивайло Михайлов има също своите постижения като вокален педагог на Хора на пловдивските момчета и асистент в АМТИИ от 2019 г. а в последните години има активна творческа дейност като камерен изпълнител, с предпочитания към рядко изпълнявани песенни творби.

Очевидно интересът на докторанта към камерното изпълнителство и по-специално – към френската камерно-вокална музика и особеностите на нейната интерпретация, го насочват към избора на темата на настоящия дисертационен труд. Задълбочените познания по френски език са допълнителна предпоставка за това, както и необходимо условие в научни разработки от този тип, защото един от най-важните аспекти в интерпретирането на песента е свързан именно с начина на поднасяне на поетическия текст като важен компонент от словесно-музикалния състав на вокалната камерна форма.

Дисертационният труд е обсъден и предложен за публична защита на заседание на Катедра „Класическо и джаз изпълнителско изкуство“ към АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – гр. Пловдив, на 29.11. 2021 г. Той е с общ обем от 187 стр., организирани в увод, три глави, заключение, списък с цитирана литература и три приложения. Библиографията включва 91 заглавия на няколко езика, като 34 от тях са от интернет източници. Същинската изследователска част на труда, както и анализът на камерно-вокалните произведения са подкрепени и илюстрирани от 19 таблици и 14 нотни примера.

Основното впечатление, което настоящата разработка оставя, е присъствието на дълбок и искрен интерес на автора към темата, неговата лична мотивация да разгледа поставената проблематика от почти всички възможни ъгли и перспективи. Досега в България не е правен опит темата за автентичната певческа дикция като елемент от интерпретацията на френски език, както и проблема за необходимостта от въвеждането

на френска фонетична транскрипция при пеенето на френски, да бъдат осветлени така цялостно и многостранно. Липсата на изследвания с подобна тематика на български език, а от друга страна – малобройните изпълнения на произведения от Рейналдо Ан у нас допълнително мотивират докторанта и доказват навременността на научната разработка. Натрупаните знания в практическата му дейност като изпълнител и педагог са естествена основа за успешната реализация на тази идея. Още в Увода авторът ясно формулира основната цел на разработката, а именно: *„Да докаже необходимостта от въвеждането на френска фонетична транскрипция за пеене на френски език, като за целта се използват и анализират творбите на Рейналдо Ан“* – стр. 3 от Автореферата. В синхрон с нея са и задачите, които Ивайло Михайлов си поставя – да се изведе съществената разлика между практическата транскрипция и транслитерацията от една страна, и транскрипцията на френски, от друга, за да се докажат предимствата и ползите от транскрибирането на френски език.

Преди всичко трябва да отбележа доброто структуриране на труда, благодарение на което тематичната разработка има стройно и последователно изложение, водещо от по-широко развиване на тематичния материал към по-тясно и специализирано обследване, което позволява навлизането в дълбочина в същността на проблематиката, а оттам - до извеждането на ясни и конкретни примери и доказателства в подкрепа на авторовата теза.

В избора на тема и в начина, по който е развит и представен разработъчният материал, ясно се открояват две основни направления, очертаващи спецификата на нейния приносен характер.

Първото се отнася до детайлното и широкообхватно проучване и систематизиране на камерно-вокалното творчество на Рейналдо Ан – един композитор, чиито произведения не влизат в списъка на традиционно изпълняваните в България. Изведена е хронологична таблица, съдържаща всичките опуси на композитора по време на създаване, с пълна информация за авторите на поетичните текстове, посвещения, издания, преиздавания, както и наличието на транскрипции или съществуващи други версии на произведенията. На тази база авторът извършва нагледна систематизация на цялостното камерно творчество на композитора, обединявайки песните му в три основни групи: песни в самостоятелни издания, песенни сборници и вокални цикли. Всяка от тези групи е подробно разгледана и описана отново в хронологичен ред. Смятам за много ценна информацията в тази част от разработката, защото така събрана и систематизирана, тя би могла да има широко практическо приложение и да бъде

ползвана като справочник, както от студенти, така и от преподаватели с интерес към творчеството на този, не много познат и изпълняван у нас, композитор.

За да обоснове необходимостта от транскрибиране на оригиналния език, на който са написани произведенията, Ивайло Михайлов се опира, от една страна, на редица трудове в нашето теоретично пространство, които в една или друга степен докосват и отразяват различни аспекти от темата и извеждат една базисна информация по отношение адекватността на представяне на поетическия текст като основен елемент в интерпретирането на вокална музика. От друга страна, подробно са разгледани възгледите на Ан за вокалното изкуство, които насочват към важността на проблематиката за доброто владееене на езика и максимално ясното поднасяне на текста, не само в неговия съдържателно-драматургичен, но и в чисто вокално-технически смисъл. Всичко това все подчинено на целта да се достигне до съвършенство при пресъздаването на тази неделима цялост, на „единението“ между текст и музика, съществуващо единствено във вокалното творчество.

Второто направление, очертаващо характера на приносите на дисертационния труд и отвеждащо до доказване на авторовата теза, се базира на анализа на два емблематични за камерното творчество на Ан вокални цикли – „Chansons grises“ и „Venezia“. Освен музикално-драматургичния анализ, тук Ивайло Михайлов, за целите на научната си разработка, прави обстойно и подробно изследване на текстовете на песните, като ги представя диференцирано в следните варианти: 1/ оригинален текст, 2/ транскрипция на френски език, 3/ практическа транскрипция и транслитерация, 4/ превод на български език. Този начин на поднасяне, както и оформянето на информацията в табличен вид, дават възможност, на базата на направените анализи, да се илюстрира технологията на френската фонетична транскрипция, и заедно с това да се направи директна съпоставка и сравнение между нея и транскрипцията и транслитерацията на кирилица. Напълно съм съгласна с направените изводи, доказващи предимствата от въвеждането на френската фонетична транскрипция, а именно:

- Адекватно произношение при пеене на френски език.
- По-бързо разчитане и овладяване на текстовете на вокалните творби.
- Повишаване на качеството на вокалното изпълнение на базата на по-осъзнато отношение на връзката между текст и музика, за по-пълнокръвното пресъздаване на образния характер на творбата.

Специално искам да отбележа отличния език, на който е написан трудът. Изказът е точен, ясен, лаконичен, лишен от претрупаност и излишно използване на чуждици,

изложението позволява навлизането в проблематиката да става лесно и неусетно. Заедно с това приветствам пълнотата и коректността при поднасянето на информацията в бележките под черта, които ни запознават със заглавията на книгите, документите и цитираните текстове на оригиналния им език.

Приемам за достоверни и практически приложими изведените в края на труда приноси на дисертационния труд.

Докторантът има следните публикации по темата:

1. Михайлов, Ивайло. Рейналдо Ан (Reynaldo Hahn) – един непознат автор. Сборник доклади. Международна научна конференция „Наука, образование и иновации в областта на изкуството”, АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив, 24-27 октомври 2019, ISBN 978-954-2963-56-1, с. 190-202.
2. Михайлов, Ивайло. Рейналдо Ан – „CHANSONS GRISES” („Сиви песни”) по стихове на Пол Верлен. Годишник. АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив, 2019 г., с. 95-113.
3. Михайлов, Ивайло. Възгледите на Рейналдо Ан (1875 – 1947) за изкуството на пеенето. Еволюция срещу революция или моделите на развитие. Сборник с доклади от Международна научна конференция 17 – 19 септември 2020 г. Том 1. Русе, Академично издателство на Русенски университет.

В заключение заявявам мнението си за дисертационния труд на Ивайло Михайлов **„Песенното вокално творчество на Рейналдо Ан и прилагане на френската фонетична транскрипция при интерпретация на френски, за сметка на практическата транскрипция и транслитерацията на български език“** – това е един мащабен, обстоен и задълбочен труд с безспорна научна и приложна стойност и с ценен принос към изпълнителската и преподавателската практика в България.

Въз основа на всичко казано дотук **предлагам убедено на уважаемото научно жури в настоящия конкурс за присъди на Ивайло Трифонов Михайлов образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 8.3. – Музикално и танцово изкуство.**

София, 18. 03. 2022 г.

проф. д-р Боряна Ламбрева

/...../

